

g l a s

slovenske kulturne akcije

Leto VII. - 3 VOCERO DE LA CUTURA ESLOVENA 15. 2. 1960

SVET NAŠE BESEDE

Založba Slovenske kulturne akcije je v peti eltnik vključila izbor slovenskega pripovedništva v emigraciji. Knjiga nosi naslov "Dnevi smrtnikov". Urednik zbirke podaja na drugem mestu poglede, ki so ga pri sestavljanju knjige vodili. Na tem mestu bi hoteli opozoriti samo na nekatere misli.

Prva svetovna vojna je slovensko ozemlje razdelila skorajda na dvoje in vsa naša skrb je tedaj veljala misli, kako zaceliti rano, kako ustaviti tok krvi ki nam je grozil s smrtjo. Po drugi svetovni vojni je bilo nekaj krivic iz prve popravljenih, dasi je zlasti naša severna meja še ostala odprta rana. Če nas je prva vojna ozemeljsko razklala, tedaj nam je druga vojna prinesla še hujše gorje: v domovini je celemu narodu vsilila prisilni jopič diktature, v emigracijo pa je odšel cel rod intelektualcev in javnih delavcev. Še deset let po našem odhodu so v domovini priznavali, da se jim ta odhod pozna. Nastal je prepad, nenaravna zarez, slovenski duhovni svet je razklan na dvoje.

Izbor slovenskega pripovedništva naj skuša podati sliko sveta, kakor ga oblikuje v prozi slovenski pisatelj, v likovni umetnosti bosta to pokazala slikar in kipar, izbor poezije bo ob svojem času moral dopolniti naš obraz.

Knjiga pripovedništva zajema značilna dela in predstavlja sedemnajst avtorjev. Nikdo izmed njih se ni odtrgal od slovenskega sveta in hotel tekmovati z zvezdami ali tokovi svetovja. Še toliko jim ni bilo dano, da bi za svoj trud in delo mogli računati vsaj na drobno plačilo: idealizem, ki je bil ambiciozen samo toliko, kolikor je stremel za tem, da pogodi korak s časom in ohranja rast slovenske duhovnosti tako, kakor sluti, da se razvija med nami v zamejstvu in plamti tudi v domovini pri tistih, ki pišejo, pa ne smejo objavljati, in pri tistih, ki vedo, da slovenstvo ne bo smelo ostati razklano na dvoje. V duhovnem oziru še manj, kakor pa je bilo po letu 1918 v geografskem in narodnem.

DNEVI SMRTNIKOV! Že naslov pove mnogo: kar je kdo ustvaril v službi duha, je odraz dela smrtnikov in nosi v sebi le toliko veljave, kolikor nosi v sebi vrednost večnosti. V tej smeri pa je možno ustvarjati samo, kdor iz osebne skromnosti in ponižnosti črpa zaklade in darove miru ki edini omogoča pravo delo. In delo ni brez pomena: ohranja enotnost slovenskega sveta, dasi so med nami in domovino oceani in celi kontinenti.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Peti letnik — jubilejni bo v nekaj mesecih ves v rokah naročnikov in prijateljev. Prvi zvezek Meddobja bo šel te dni na pošto; tisk knjige Dnevi smrtnikov (emigrantsko pripovedništvo v izboru) se bliža koncu; delo za Zgodovinski atlas je tudi že zelo napredovalo in v tisk gre tudi že drugi zvezek Meddobja (štev. 3-4). Založba se resnično trudi, da bi bil letnik čimprej zaključen. Storitve še Vi svoje in nam nakažite zaostalo naročnino, tisti, ki je še niste poravnali; ostale prosimo, da pohite s plačilom redne za peti letnik in, kdor more: JUBILEJNO NAROČNINO.

Vsebina knjige "Dnevi smrtnikov":

DAN:

Žele, *Moj Bog in moj Kras*;
Kcciper, *Bogec na Plavščaku*.

NOČ:

Beličič, *Kdo me kliče*;
Kramole, *Smeti*;
Mauser, *Gramozna jama*;
Novak, *Zgodbe neznanih junakov*;
Korošec, *Neznani junak*.

MRAK:

Potokar, *Cigani*;
Javornik, *Potni list*;
Beličič, *V sencih leskovega grma*;
Potokar, *Osute platane*;
Bukvič, *Begunec Farič*.
Marelt, *Buhkando trabaho*;
Simčič, *Prežabostne škriftice*;
Ogrin, *Dež*;
Debeljak, *Odkrite stopinje v snegu*;
Mauser, *Slom*.
Rudolf, *Jutri*.

SIJ:

Simčič, *Prvo prepozno srčanje*;
Kos, *Umor v zelenem mescu*;
Rudolf, *Da bi vzbrstela*;
Jurčec, *Vuzmenice*;
Beličič, *Večna luč*.

Seznam pisateljev z navedbo objav tu priobčenih spisov.

Urednikove besede.

I z š l o :

DANTE
BOŽANSKA KOMEDIJA
PEKEL

Prevedel Tine Debeljak

M E D D O B J E
V. letnik - štev. 1-2

Alojzij Geržinič:

DNEVI SMRTNIKOV
Izbor emigrantske književnosti
(Dela za izid se bližajo koncu)

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6223

Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

JUBILEJNO NAROČNINO za peti letnik so plačali: č. g. župnik Jože Rott, 1000.- pesov (800.- za naročnino in 200.- za tiskovni sklad); Ferkulj Jože, ZDA, 36.- dolarjev; Zorenč Lojze, ZDA, 25.- dolarjev; dr. Milan Pavlovič, ZDA, 25.- dolarjev; "Združeni igralci" v Clevelandu 100.- dolarjev. — Vsem iskrena hvala!

— *Jubilejno naročnino* so še plačali: Neimenovani (iz Velikega Buenos Airesa) dvakratni znesek 1600.— pesov; Mejač Ciril, Washington ZDA, 20 dolarjev; dr. Drago M. Šijanec, La Plata, 800.— pesov. Vsem — najlepša hvala!

Ameriška akademija za srednji vek — The Mediaeval Academy of America v Cambridgeu, Massachusetts (U.S.A.) je dr. Rajku Ložarju sporočila, da je v januarju številko svoje revije "Speculum" vključila v svoj knjižni pregled tudi Zgodovinski zbornik, ki ga je izdala Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu.

Načrt gledaliških predstav *ljubljske drame* za sezono 1959/60 je naslednji: Ivan Cankar "Kralj na Betajnovi"; izvorna slovenska drama ali komedija; Miroslav Krleža "Aretej ali Legenda o sveti Ancili"; William Shakespeare "Kar hočete"; Molière "Don Juan"; F. García Lorca "Yerma"; Shelagh Delaney "Življenje v zagati" (A taste of honey); Reginald Rose - Horst Budjuhn "Dvanajst porotnikov"; Tennessee Williams "Orfej se spušča"; Jean Anouilh "Ornifle"; Bertolt Brecht "Kavkaški krog s kredo" "(obnovitev)"; Pavel Golja "Snežuljčica". — Za repertoarno rezervo pa ima drama v pripravi: Anton Pavlovič Čehov "Češnjev vrt"; Bertolt Brecht "Beraška opera"; Jean Paul Sartre "Nekrasov".

Načrt *ljubljskega Mesnega gledališča* (ki ima svoj oder v nekdanji frančiškanski dvorani), pa je za isto sezono naslednji: Potrč "Zločin"; Ivan Cankar "Romantične duše"; Tavčar "Pekel je vendar pekeli"; Cvetko Golar "Vdova Rošlinka"; Priestley "Steklena kletka"; T. Williams "Tetovirana roža"; Hrubina "Nedelja v avgustu"; Frisch "Dobrniki in požigalci"; Weisenborn "Uelenspiegel"; W. Shakespeare "Dva gospoda iz Verone"; Franck "Sreča na upanje"; Weigel "Zdravnik brez dileme"; Develis "Hrupna ljubezen"; Nušič "Sumljiva oseba"; Lopez de Vega "Čudežni vitez"; Barrie "Peter Pan".

Predstojnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani je pri svojih raziskavanjih odkril redkosti iz prvih začetkov slovenske književnosti. V univerzitetni knjižnici v Monakovem je našel Kanizijev Katekizem, ki ga je napisal slovenski jezuit p. Čandek ter je po prizadevanju *ljubljskega škofa Tomaža Hrena* izšel leta 1615. Avtor začenja svoje precej obsežno deo s prošnjo na "serzadobriga branja", to je no dobrosvetnega bralca ter se odlikuje po lepem jeziku ter okusnih ilustracijah. Jezuitje so izdajali katekizme v različnih jezikih, ker so vedeli, da se tako najbolj približajo ljudstvu. Tako je poleg latinske, grške, nemške, francoske, češke izdaje izšel ta katekizem tudi v slovenščini. Za ilustracije so uporabili pri vseh izdajah iste klišeje, ki so izdelani z dobro likovno tehniko in veliko domišljijo, da so

DNEVI SMRTNIKOV

Emigrantsko pripovedništvo (1945 - 1960) v izboru

Čas je bil, da se nekdo po petnajstih letih zdomstva loti tega dela. Jurčecevu Ljubljanskemu triptihu, Simičevemu Človeku na obeh straneh stene, Kopicrovi Na božji dlani, Mauserjevemu Jerčevim galjotom, obema Beličičevima zbirkami, zbirkami Rudofove in Korošcal stopa zdaj ob stran izbor krajših proznih spisov. Emigrantsko ustvarjanje na tem leposlovnem odseku je s to knjižno izdajo zaokroženo. (Toliko bolj nestrpnost bomo odslej pričakovali izbor naše poezije.)

Če so v zbirko prišle res najboljše stvari iz množice objavljenih — kar je bil urednikov namen —, potem je to reprezentativna knjiga. Po njej bomo spoznali sami in bodo spoznali drugi, kako visoko smo prišli, deloma pa tudi, po kakšnih poteh, s kakšnimi idejami, v kakšnem slogu in s kakšnimi tēmami.

Kako je zbirka nastala? Preiskal sem glavne periodične publikacije, dobil po prijateljih informacije o gradivu v meni nedostojnih listih in njihove predloge za izbor. Iz spisov, ki jim prisojam nadpovprečno estetsko vrednost, je nastalo jedro knjige. Ob njih sem uvrstil nekaj drugih, ki so še vedno na dostojni višini in zaokrožajo zbirko po tematiki in slogu. Tako se je v prvo etapo — izbiranje kvalitetnih del — že pomalem vrival drugi proces: urejanje. Treba je bilo najti živo obliko, spojiti izbrane novele in črtice v nov organizem. To, kar naj izide, naj ne bi bila toga antologija v šolskem smislu, kjer se pisec uvršča — po starosti ali po abecedi — ob pisca, spis ob spis, marveč novo delo z lastnim življenjem.

Glede na usodo naše domovine in našega človeka, kjer in kakor jo gleda pisatelj v določenem spisu, se je kmalu pojavila misel na razdelitev knjige v štiri dele. V prvem ("Dan") oživi pred nami domovina v dobi pred zadnjo vojno in revolucijo. Kako se nam danes vse tisto vidi svetlo! Res je, da se po nebu vozijo oblaki z groznjama, vendar bo sonce vsak hip spet pozlatilo ljudi in naravo. — Nekoč pa je prišla noč, ki se je zdelo, da nima konca in da bo uničila vse. Kaj vse je pretrpel naš narod! Z Jobom smo stekali: "O, da bi se moja nevolja tehtala in bi obenem položili na tehtnico moje nesrečo! Zdej bi bila težja ko morski pesek; zato so zmedene moje besede." — Za emigrante se je ta noč prelila v mrak; sprejeli smo usodo (vsaj napol) svobodnih izgnancev. Stiki s tujino bole, ubijajo, zavajajo, pa izzivajo tudi novih naporov in množe dragocena spoznanja. Plod teh naporov in spoznanj je svetla zavest: "...zaradi teme ne ginem in zaradi mraka, ki mi obraz zagrinja." (Job 23,17). Prvi sij prihajajočega boljšega sveta pomaga tudi k razbistritvi sodobnih in preteklih tem in vera, ki smo jo rešili, usmerja naša srca k večni Luči.

Spoznali smo svojo ničnost pred Bogom; bedni smrtniki smo in taki so naši dnevi. Izostril pa se je tudi naš sluh za vzdihne trpeče skupnosti; bolj kot kdaj prej čutimo zdaj, kaj bolje: kdo je narod. Poslanstvo umetnika je, da te vzdihne globlje razume, da jih tolmači tudi gluhih, ko jih spreminja v postave, zgodbe, podobe. Pisci "Dnevov smrtnikov" so čuli vzdih: "O, da bi se vendar napisale moje besede; o, da bi se vendar zapisale v knjige z železnim pisalom in svinčcem za vedno vklesale v skalo!" (Job 19, 23-24). Tako je zastokal naš narod, ki je živel in še živi v nekoč blaženi

zemlji Huš in ki je bil "brezgrajen in pravičen, se bal Boga in se vzdrževal hudega." Pisci "Dnevov smrtnikov" so čuli ta vzdih in njihova knjiga je delen odgovor nanj.

* * *

Bralci bodo po vsej knjigi našli domala vse predele naše domovine, doživeli bodo znova našo noč in se nato skozi taborišče napotili po svetu: na naše obrobno ozemlje zunaj neposrednega komunističnega pritiska, v obe Ameriki, v Azijo in Avstralijo.

Epika prevladuje, vendar so prijemi in slogovni odtenki različni. V Bukviču je elementarna radost nad zunanjim dogajanjem, medtem ko je pri Novaku mirno podajanje dogodkov v Zgodbah le izbira učinkovitega načina. Realizem se pri Kramolcu poslužuje tudi naturalističnih potez tako tudi pri Maroltu, le da so tu vdelane v gibko položajno in besedno komiko. Ravnotežje med zanimanjem za osebe in za njih okolje je opaziti pri Mauserju (Slum), Debeljaku — z nekaterimi simbolističnimi vzgibi — in Korošcu — z gorko osebno noto. Odlomek iz Želeta je lepo izrezljan del okvira za biografsko zgodovinski roman.

Med epične stvaritve spadata tudi Ogrinova in Potokarjeva označitev. Pri Ogrinu gre za pokrajino (pampo) z njenim človekom, v Ciganih za skupino ljudi ob določenem dogodku (odhod iz taborišča).

V naslednji skupini so pripovedni spisi s pretežno psihološkim zanimanjem. Potokarjeve Osute platane so študija nihajočega občutja begunca-študenta v enem dnevu. Pri Javorniku narašča teža zapletenih čustvenih in idejnih problemov ob sodelovanju notranjih in zunanjih okoliščin. Simičeve Odhrojene stopinje so odkrivanje komplicirane duševnosti s prevladujočimi domišljajskimi in intelektualističnimi elementi. Isti pisatelj je v Prvem prepoznem srečanju nakazal dramo dveh duš pod večje tkanim, a kljub prizadevanju obeh prosojnim pregrinjalom dialoga. Jurčec analizira nostalgčnost in se že tu poslužuje tehnike kombiniranja pristne in spominske sedanjosti, pa notranjega in telesnega vida.

Lirično epiko smemo nazvati Kosov, Kociprov in Mauserjev (Gramozna jama) spis. Kos je sicer izbral suho stvaren slog — à la Candide — in grozljivo zgodbo, pa jo je s posebno kompozicijo in digresijami v načinu romantične ironije razkroji v nekaj velikih idej, kritiko in grotesko. Koriper potaplja dejanje v slikovite opise narave. "Gramozna jama" je balada: redki udarci, nad njimi pa zvenenje njihovih harmoničnih tonov v duši.

Ta skupina vede v prave lirične črtice: razpoloženja, izpoved, refleksije, težnje, hrepenenje, bojazen, upanje. Pri Rudolfovi je vse bolj ob lastni osebi razmerjeno, pri Beličiču sozvene daljave. V "Prežalostnih šrifticah" je spet posredni način podajanja (pisma) sozvok močnega čustvenega odmeva v bralca.

Razporeditev po stilu bi, kot je iz tega kratkega pregleda razvidno, z istih del napravila čisto drugačno knjigo: uverjen pa sem, da je v zbirki, kot je zdaj urejena, trdnejša enotnost, krepkejša rast in lepše porazdeljena raznolikost.

ALOJZIJ GERZINIC

predočili "bralca razne verske resnice, molitve zapovedi za krepostno življenje". V Ljubljani menijo, da bi bilo treba pomembno najdbo izdati v posebni bibliofilski obliki, kakor so izšla vsa važna dela iz prve slovenske književnosti.

— Carlo Coccioli je italijanski pisatelj, ki piše tudi v francoščini in so nekatera njegova dela izšla najprej v Parizu. Pisatelj izbira gradivo, ki spravlja v zadrego kritike in izziva Nemir in zemlja, sedaj pa je izšlo nadaljevanje La pietra bianca in sicer pri Vallecchiju v Milanu. Ko je delo izšlo v Parizu je znanj katoliški kritik Gabriel Marcel napisal: "To je gotovo delo, ki je izredno in bo izzvalo mnogo komentarjev." V Italiji Coccioli ne uživa priljubljenosti mel kritiki, ker mu zamerjajo njegov katolicizem in dejstvo, da "uživa preveč slovesa pri jezuitih, ki pišejo o njem v svoji reviji Civiltà Cattolica".

— Cena knjigi: Dante, Božanska komedija — Pekel, v Argentini 70.— (100.—) pesov; Italija 1000.— (1300.—) Lir; Francija 700.— (1000.—) frankov. Anglija in Avstralija 1 in ¼ (1 in pol) funta, Avstrija 40 (50) šilingov; Južna Amerika 80.— (120.—) pesov; Severna Amerika (Canada) 3.50 (4.00) dolarje.

RAZPIS LEPOSLOVNIH IN SPOMINSKIH NAGRAD ZA LETO 1960

Društvo Slovencev, ki vsako leto prireja proslavo v počastitev spomina vseh žrtev komunistične revolucije v domovini, razpisuje leposlovni spominski nagradi za leto 1960 v skupnem znesku 5.000.— arg. pesov.

Pogoji: 1.) Nagradi v znesku 3.000.— in 2.000.— arg. pesov sta določeni za najboljšo odrsko delo (drama, spevoigra, koncertno delo ali podobno), primerno za izvedbo na društvenih spominskih proslavah. 2.) Izvedba dela mora trajati vsaj eno uro. 3.) Predložena dela morajo biti izvorna, doslej neobjavljena in nezvajana. 4.) Rokopise v dveh s strojem pisanih izvodih je treba poslati vsaj do 1. aprila 1960 na naslov Društva Slovencev, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires. 5.) Rokopis naj bo označen s šifro. Pravo avtorjevo ime je treba priložiti rokopisu v zaprti kuverti, opremljeni z isto šifro kot jo ima rokopis. 6.) Kuverte se odpro na dan razglasitve nagrad t. j. na dan Spominske proslave 1. 1960. 7.) Objavljena bodo samo imena nagrajenih avtorjev oziroma njih pseudonimi, če bi avtorji tako želeli. V vsakem primeru pa mora biti avtorjevo pravo ime razsodišču znano. 8.) Nenagrajeni rokopisi ostanejo na razpolago piscu, vendar uprava Društva Slovencev lahko v dogovoru z njim uprivozi tudi ta dela. 9.) Razsodišče sestavljajo gg. univ. prof. dekan dr. Ignacij Lenček, Ruda Jurčec, dr. Branko Rozman, Ivan Korošec in kulturni referent Društva Slovencev. Glasovanje razsodišča je tajno. 10.) Nagradi sta izplačljivi v Buenos Airesu. 11.) Uprava Društva Slovencev ima pravico proglasiti kakšno nagrado za nedoseženo, če razsodišče smatra, da predložena dela ne ustrezajo potrebnemu merilu kakovosti. Prav tako si pridržuje pravico združiti obe nagradi in ju razdeliti. 12.) Člani razsodišča, ki bi morali sodelovati pri natečaju, nimajo pravico glasovanja.

V letu 1960 bomo obhajali 15 obletnico naše največje narodne žalosti. Prav bi bilo, da bi ob tej priliki lahko stopili pred rojake z izvornim v ta namen pripravljenim delom.

doma in po svetu

— Predsednik gibanja za Evropsko unijo je na kongresu za študij evropskih vprašanj predlagal, da naj bo francoski jezik uradni jezik Unije evropskih držav, ki se snuje. Več članic Unije bi moralo sprejeti zakon, ki bi v šolah uvedel francoščino kot obvezen učni predmet.

— Comedie française se je modernih del otresala in dela novejših dramatikov niso bila sprejeta v repertoar. Njeni avtorji so bili dramatik, ki so pomrli okoli leta 1900. S Claudelom je bil zid prebit in drugo delo sezone je bila uprizoritev *Electre*, ki je jo napisal Jean Giraudoux (ki je tudi že petnajst let mrtev). Giraudoux je največ uprizorjal Louis Jouvet v svojem gledališču Atenej.

— Vodilno francosko literarno nagrado Prix Goncourt za l. 1959 je prejel pisatelj André Schwartz Bart in sicer za delo *Le Dernier des Justes*. Še pred podelitvijo nagrade so kritiki pisali o delu in navajali med drugim, da so nekateri poglavja dejansko plagiat raznih avtorjev. Članek akademije Goncourt so ob podelitvi nagrade zavračali očitke, češ da "nagrajenčevi plagijati dejansko ne presegajo običajne mere pri drugih pisateljih...".

— New York je šele v januarju 1960 začel predvajati v kinodvoranah film *Črni Orfej*, ki je lansko leto prejel prvo nagrado na filmskem festivalu v Cannesu. Kritika film zelo hvali in navaja, da pomeni napoved novega rodu v sodobni francoski filmski umetnosti. Zanimivo je, da so ugodno sprejeli tudi film *Les 400 coups*, tudi nagrajen v Cannesu, dasi pomeni francosko obliko neorealizma, ki je prinesel toliko slovesa italijanskim filmom (Fellini, De Sica, Visconti, Rossellini).

— Po zadnjih ugotovitvah je v Združenih državah že 25 slovenskih emigrantov v službah na raznih college-ih ali univerzah. Vsekakor lepo število, saj imajo nekateri collegei čisto visokošolski značaj in organizacijo.

— Francija ima tudi literarno nagrado za detektivske romane. Nagrada nosi ime *Le Prix du Quai des Orfèvres*, ker je v tej ulici sedež kriminalne policije. Letos je prejel nagrado pisatelj Jean

Marcillac (znano ime v literaturi) in sicer za detektivsko povest: *On ne tue pas pour s'amuser*.

— Novo slovensko dramsko delo "Nicky, zlati deček" trčaškega pisatelja Josipa Tavčarja je uprizorilo Slovensko gledališče v Trstu. V splošnem je doživelo delo resničen in zaslužen uspeh ter pomeni novo razdobje v razvoju mladega dramatika. Tudi pri ponovitvah se je uspeh ponavljal in kritika meni, da si občinstvo želi lažjih, veselejših del.

— Zanimanje za dela Paula Claudela in Andreja Gide narašča. Prva leta po smrti obeh so navajali kritiki, da se občinstvo odljubljuje od njihovih spisov. Toda ob koncu 1959 je založba *Mercure de France* znova izdala dramsko delo Paula Claudela *Tete d'Or* in Gidovo delo v prozi *La porte étroite* (delo je izšlo tudi v slovenskem prevodu Boža Voduška: *Tesna vrata*). *Tete d'Or* so izdali, ker je imela nova uprizoritev *Barraulta* v Odeonu tolik uspeh.

— Založba Plon v Parizu je izdala knjigo, ki obsega Stalinovo tajno korespondenco z Rooseveltom, Churchillom, Trumanom in Attleejem v letih 1941-1945. Knjiga je izzvala veliko pozornost, ker delo samo še ni izšlo v celoti v ruski izdaji.

— Za najboljšega nemškega pisatelja velja Ernst Juenger in spada k rodu, ki je nastopil takoj za Thomasom Mannom. Pri nemški založbi Ernst Klett v Stuttgartu je izdal novo knjigo z naslovom *An der Zeitmauer* (Na steni časa) in vsebuje 106 zapiskov o sodobnem dogajanju.

— Moskovski filmski mednarodni festival je bil v jesenskih mesecih 1959. Vse predstave so bile v kinematografski dvorani Kremļa, ki je preurejena v luksuzno gledališče. Vstopnina je bila visoka celo za udeležence iz Združenih držav: najnižja cena je bila pet dolarjev. Sovjeti so storili vse, da bi vplivali s svojim tehničnim napredkom in tako so delegacije iz Anglije in Francije vozili s posebnimi raketnimi letali. V treh urah so preletela pot iz Londona ali Pariza v Moskvo. Pač pa je organizacija odpovedala v Moskvi:

pet ur je trajalo, da so gostje prišli skozi carinski pregled in po zasneženih in neurejenih cestah iz letališča v mesto. Po mnenju inozemskih kritikov je bila sodba žirije pristojna, ko je podelila prvo nagrado sovjetskemu filmu "Človekova usoda", ki ga je režiral Bandurčuk.

— Primož Ramovš, slovenski komponist, čigar dela so izvajali tudi že v tujini, je v ljubljanskih Naših razgledih napisal daljši esej o izmenjavah knjig in spisov med akademijami.

— Profesor teologije dr. Franc Grivec je slavil lansko leto v Ljubljani svojo osemdesetletnico. V domovini tega dogodka niso proslavljali, pač pa so se slovenskega znanstvenika spomnili v tujini, kjer so razne znanstvene družbe prinašale preglede njegovih del. Med drugim se je to zgodilo v Londonu, Nemčiji in na Slovaškem.

— Diego Fabbrini je prodl tudi na londonska gledališča in je Lirično gledališče uprizorilo njegovo dramo *Processo a Gesù*. Kritiki, zlasti katoliški, so pisali, da bi si vsi želeli več krščanskih del na odru, kajti krščanska vera "je vedni dvogovor med Bogom in človekom, med Stvarnikom in bitjem na zemlji". Toda Fabbrini se temu idealu ni približal, ker je napisal zgolj apologijo krščanstva, ne pa dramo, ki bi dramatično bistvo problema izluščila. "Vse preveč se debatira na odru" in premalo doživlja, in kar se doživlja, gre nazven v dokazovanje tistega, kar je zmagalo in torej zasluži slavo-speve. Toda to je za modernega človeka premalo.

— Japonski slikar Foujita, ki že nad trideset let živi v Franciji (proslavil se je kot član iz skupine Matissea, Picassa, Cocteauja, Rouaulta in Dalija), je sprejel sv. krst v katedrali v Reimsu. Okoliški vinogradniki so ga povabili na slavlje in zaprosili, da bi jim naslikal "La Vierge du Vin" in je slikar obljubil. Slika bo nosila ime: Marija, zaščitnica vinogradnikov. Foujita je ob tej priliki izjavil, da se je vedno družil s katolici in že od leta 1919 naprej slika katoliške in verske motive (Marijino oznanjenje, Rojstvo Jezusa, Snemanje s križa). Na krst ga je pripravljali znani francoski jezuit p. Daniélou, ki je izjavil, da je Foujita že zelo mnogo vedel o katoliški veri, ko sta začela s prvimi nauki iz katekizma.